

บันทึก

เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐
(กรณีสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ)

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ได้มีหนังสือ ที่ นร ๑๓๑๑/๔๓๓๖ ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อขอหารือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ สรุปความได้ว่า นายเสนาะ สุขเจริญ ได้ใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ อุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) กรณีวินิจฉัยให้ถอดถอนนายชวน หลีกภัย และพลตรีสนั่น ขจรประศาสน์ และสำเนาการไต่สวนข้อเท็จจริงกรณีร้องขอถอดถอนบุคคลดังกล่าว คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งรับพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์นี้ เห็นว่า มีความจำเป็นต้องทราบข้อเท็จจริงและรายละเอียดจากหน่วยงานที่ปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลเรื่องนี้ เพื่อประกอบการพิจารณา ดังนั้น คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคมฯ จึงได้มีหนังสือขอให้สำนักงาน ป.ป.ช. ส่งคำชี้แจงและเอกสารตามอุทธรณ์เรื่องนี้ เพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัย เป็นจำนวน ๓ ครั้ง ทั้งนี้ โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๙ และมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ ประกอบกับระเบียบคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการว่าด้วยอำนาจหน้าที่ วิธีพิจารณาและองค์คณะในการพิจารณาและวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. ๒๕๔๒

สำนักงาน ป.ป.ช. แจ้งว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาเรื่องนี้แล้วเห็นว่า สำเนาเอกสารดังกล่าวเป็นเอกสารที่มีข้อความ ข้อเท็จจริง หรือข้อมูลที่ได้มาเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องห้ามมิให้เปิดเผย เว้นแต่จะได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามความในมาตรา ๑๒๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งเรื่องนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาแล้วมีมติให้เปิดเผยเอกสารดังกล่าวแต่เพื่อประโยชน์สาธารณะก็ได้แจ้งสรุปผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นเกี่ยวกับการพิจารณาดำเนินการเรื่องขอให้ถอดถอนนายชวน หลีกภัย และพลตรีสนั่น ขจรประศาสน์ ให้นายเสนาะ สุขเจริญ ทราบแล้ว

สำหรับการที่คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคมฯ ขอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จัดส่งเอกสารเพื่อประกอบการพิจารณาอุทธรณ์ของนายเสนาะ สุขเจริญ โดยอ้างอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ นั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่า พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ ไม่ใช่บังคับกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งเป็นหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ด้วยเหตุผลดังนี้

๑. คณะกรรมการ ป.ป.ช. จัดตั้งขึ้นโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นเวลาภายหลังจากที่พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ใช้บังคับแล้ว ดังนั้น โดยหลักการและเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ จึงใช้บังคับกับหน่วยงานที่มีอยู่แล้วในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเท่านั้น และนับแต่พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ ใช้บังคับ ก็มิได้มีการขยายการบังคับให้ใช้กับหน่วยงานอื่นได้อีก

๒. คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหน่วยงานอิสระมิได้อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของฝ่ายบริหารตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นองค์กรของฝ่ายบริหารตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ ดังนั้น องค์กรของฝ่ายบริหารจึงไม่อาจแทรกแซงและสั่งการองค์กรอิสระได้

๓. ในกรณีที่มีบทบัญญัติของกฎหมายขัดกัน จะต้องถือปฏิบัติตามกฎหมายที่ออกมาภายหลัง และในกรณีที่มีบทบัญญัติขัดกันระหว่างพระราชบัญญัติทั่วไปกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ย่อมจะต้องถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงไม่อาจจัดส่งสำเนาเอกสารต่าง ๆ ที่คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคมฯ ต้องการได้

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ในการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๓ พิจารณาแล้วเห็นว่า

๑. พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ มีหลักการเพื่อใช้บังคับแก่หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานไม่ว่าจะมีอยู่แล้วหรือจัดตั้งขึ้นภายหลังจากวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ดังจะเห็นได้จากกรณีที่มาตรา ๔ ได้ให้บทนิยามของหน่วยงานของรัฐไว้อย่างกว้าง แม้กระทั่งองค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพซึ่งเป็นองค์กรทางวิชาชีพที่เป็นอิสระ และไม่มีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐยังอยู่ในความหมายของคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” ดังนั้น สำนักงาน ป.ป.ช. ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีฐานะเป็นข้าราชการ จึงเป็น “หน่วยงานของรัฐ” ตามมาตรา ๔ และอยู่ภายใต้ขอบเขตการบังคับใช้ของพระราชบัญญัตินี้

๒. พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ กำหนดให้มีคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (มาตรา ๒๗) และคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาต่าง ๆ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งตามข้อเสนอของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งการดำเนินงานของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาต่าง ๆ เป็นไปโดยอิสระตามบทบัญญัติของกฎหมาย ไม่อยู่ในบังคับของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ หรือฝ่ายบริหารแต่อย่างใด ดังนั้น จึงเป็นการดำเนินงานภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย มิใช่การแทรกแซงหรือสั่งการจากฝ่ายบริหาร

๓. พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ มีเจตนารมณ์เพื่อรับรองสิทธิของประชาชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการของรัฐ ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและใช้บังคับกับทุกหน่วยงานของรัฐ ส่วนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ มีเจตนารมณ์เพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริต

และประพจน์มิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังนั้น เมื่อมีความขัดแย้งในการดำเนินการตามกฎหมายทั้งสองฉบับ สมควรพิจารณาว่ากรณีที่ขัดหรือแย้งกันนั้นเกี่ยวข้องกับประเด็นใด โดยต้องคำนึงถึงการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายแต่ละฉบับประกอบกัน

เนื่องจากประเด็นที่ได้แย้งดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงมีมติให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. กรณีสำนักงาน ป.ป.ช. จะถือเป็นหน่วยงานอิสระของรัฐตามบทบัญญัติในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ ที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้หรือไม่

๒. กรณีที่บทบัญญัติของกฎหมายขัดกัน กล่าวคือ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ บัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเรียกให้หน่วยงานของรัฐส่งเอกสารมาเพื่อประกอบการพิจารณา รวมตลอดถึงการวินิจฉัยเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ บัญญัติห้ามมิให้เปิดเผยข้อมูลใดเว้นแต่จะได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามที่สำนักงาน ป.ป.ช. อ้างว่าได้ถือปฏิบัติตามกฎหมายที่ออกภายหลัง และมีความเห็นว่าเป็นกรณีที่มิบบทบัญญัติขัดกันระหว่างพระราชบัญญัติทั่วไปกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ย่อมถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ เรื่องนี้เป็นการถูกต้องหรือไม่

เนื่องด้วยเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เห็นว่า ปัญหาที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือมาข้างต้น เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่สำคัญอันจะเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการต่อไป ดังนั้น อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๑^๑ แห่งระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าด้วยการประชุมของกรรมการร่างกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๒๒ แต่งตั้งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ)^๒ เพื่อพิจารณาปัญหาดังกล่าว

^๑ ข้อ ๑๑ ในกรณีจำเป็นที่ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือต้องปฏิบัติราชการโดยรีบด่วน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาอาจขอให้กรรมการร่างกฎหมายจากคณะต่าง ๆ ประกอบเป็นกรรมการร่างกฎหมายคณะพิเศษเป็นการชั่วคราว เพื่อประชุมปรึกษาหารือกันเฉพาะเรื่องหนึ่งเรื่องใดก็ได้

ในการประชุมตามวรรคหนึ่ง ให้กรรมการร่างกฎหมายเลือกกรรมการร่างกฎหมายคนใดคนหนึ่งซึ่งมาประชุมเป็นประธานในที่ประชุม และให้นำความในข้อ ๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

^๒ คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ ๒๐๙/๒๕๔๓ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ลงวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๔๓ ประกอบด้วย นายกมลชัย รัตนสกววงศ์ นายคณิต ผนนคร นายจเร อำนวยวัฒนา นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์ นายชาญชัย แสวงศักดิ์ นายเชาว์ สายเชื้อ นายดิเรก สุนทรเกตุ นายธนาทอง จันทรางศุ นายธนนิติ เศรษฐบุตร คุณหญิงนันทกา สุประภาตะนันท์ นายบวรศักดิ์ อุวรรณโณ นายประเสริฐ ตัณศิริ นายพนม เอี่ยมประยูร นายมีชัย ฤชุพันธุ์ นายวรพจน์ วิศวตพิชญ์ นายวัฒนา รัตนวิจิตร นายวิสาศ สิงหวิสัย นายศักดิ์ดา โมกขมรรคกุล นายสมบุรณ์ บุญกินันท์ นายสมยศ เชื้อไทย นายสันติ ทักกราล นายอมร จันทรสมบุรณ์ นายอรรถนิติ ดิษฐอำนาจ และนายเอนก ลิทธิประศาสน์ เป็นกรรมการ โดยที่ประชุมเลือกนายมีชัย ฤชุพันธุ์ ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหาหรือข้อตั้งประกอบกับได้รับฟังคำชี้แจงจากผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี) และผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) แล้ว เห็นว่า ปัญหาที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ในกรณีนี้แบ่งออกได้ ๒ ประเด็น คือ

(๑) สำนักงาน ป.ป.ช. จะถือเป็นหน่วยงานของรัฐตามบทบัญญัติในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ ที่จะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือไม่

(๒) ในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร อันมีลักษณะเป็นข้อความ ข้อเท็จจริง และข้อมูลที่ได้มาจากการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ นั้น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) จะต้องตกอยู่ภายใต้บังคับตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) มีความเห็นในปัญหาที่หาหรือมาดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า มาตรา ๔^๓ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ ได้บัญญัติความหมายคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” ไว้ โดยอาจแบ่งแยกออกเป็นสองส่วน กล่าวคือ ส่วนแรกเป็นหน่วยงานของรัฐที่ระบุประเภทไว้อย่างชัดเจน ได้แก่ ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ศาลเฉพาะในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาพิพากษาคดี องค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพ และหน่วยงานอิสระของรัฐ ซึ่งการที่หน่วยงานใดจะอยู่ในประเภทหนึ่งประเภทใดตามนี้หรือไม่นั้น ย่อมจะต้องพิจารณาจากสถานะของหน่วยงานแห่งนั้นตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้องเป็นสำคัญ เช่น กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กฎหมายเกี่ยวกับองค์กรประกอบวิชาชีพ กฎหมายเกี่ยวกับรัฐวิสาหกิจหรือพิจารณาจากหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดให้ถือว่าเป็นรัฐวิสาหกิจ หรือกฎหมายเกี่ยวกับหน่วยงานอิสระของรัฐ เป็นต้น และส่วนที่สอง ได้แก่ หน่วยงานอื่นที่จะเป็นหน่วยงานของรัฐตามความหมายในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ นี้ได้ ก็ต่อเมื่อได้มีการออกกฎกระทรวงเพื่อกำหนดเป็นการเฉพาะอีกชั้นหนึ่ง

^๓ มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ศาลเฉพาะในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาพิพากษาคดี องค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพ หน่วยงานอิสระของรัฐและหน่วยงานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ฯลฯ

ฯลฯ

สำหรับกรณีของสำนักงาน ป.ป.ช. นี้ ได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ ซึ่งมาตรา ๑๐๔^๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้บัญญัติว่า สำนักงาน ป.ป.ช. เป็นส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน บทบัญญัติดังกล่าวเป็นการเทียบฐานะของสำนักงาน ป.ป.ช. ให้มีฐานะเช่นเดียวกับส่วนราชการระดับกรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานภายใน เช่น การมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทน หรือการรักษาราชการแทน เป็นต้น แต่การที่สำนักงาน ป.ป.ช. จะเป็นหน่วยงานประเภทใดนั้นต้องพิจารณาเนื้อหาของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ ที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๗^๕ ว่า สำนักงาน ป.ป.ช. มีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณและการดำเนินการอื่น ซึ่งจากบทบัญญัตินี้ เห็นได้ว่ามีเจตนาที่จะให้สำนักงาน ป.ป.ช. เป็นหน่วยงานของรัฐประเภทหน่วยงานอิสระ ดังนั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าว สำนักงาน ป.ป.ช. จึงอยู่ในความหมายของบทนิยามคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” ตามมาตรา ๔^๖ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ ที่จะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ในฐานะเป็นหน่วยงานอิสระของรัฐ

ประเด็นที่สอง เห็นว่า ในประเด็นทำนองเดียวกันนี้ขณะที่เป็นคณะกรรมการ ป.ป.ป. นั้น ได้เคยมีคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) เรื่อง การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผลการสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีการทุจริตเกี่ยวกับการจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ในกระทรวงสาธารณสุข^๗ ว่า แม้ข้อมูลข่าวสารจะเป็นข้อมูลที่ได้มาเนื่องจากการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๘ ก็ตาม สำนักงาน ป.ป.ป. ก็อาจเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวโดยไม่ต้องได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ป.ป.ป. ได้ และไม่ต้องรับผิดชอบแต่อย่างใด เนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นเป็นการเปิดเผยตามคำสั่งของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่สั่งการตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ และเป็นการกระทำตามหน้าที่ราชการของ

^๔ มาตรา ๑๐๔ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน ป.ป.ช.” เป็นส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ มีฐานะเป็นกรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

^๕ มาตรา ๑๐๗ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจอกระเบียบหรือประกาศเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป การบริหารงานบุคคล การงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน และการดำเนินการอื่นของสำนักงานโดยเฉพาะในเรื่องดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

^๖ โปรดดูเชิงอรรถที่ (๓),

^๗ บันทึก เรื่อง การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผลการสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีการทุจริตเกี่ยวกับการจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ในกระทรวงสาธารณสุข ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ลับ ที่ ๐๖๐๑/๐๓๖ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๔๓

สำนักงาน ป.ป.ป. ที่ได้รับความคุ้มครองตามมาตรา ๒๕^๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวอีกประการหนึ่งด้วย แต่ปัจจุบันคณะกรรมการ ป.ป.ป. ได้เปลี่ยนเป็นคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญโดยมีภารกิจที่สำคัญและเพิ่มขึ้นกว่าภารกิจขณะที่เป็นคณะกรรมการ ป.ป.ป. ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๐๑^๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ ในการตรวจสอบทรัพย์สิน และหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ได้สวนข้อเท็จจริงและทำความเข้าใจในกรณีที่มีการร้องขอให้ถอดถอนเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งดำรงตำแหน่งในระดับสูงออกจากตำแหน่งหรือดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ และได้สวนวินิจฉัยว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายว่ผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ ซึ่งโดยภารกิจดังกล่าวการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องมิอิสระและไม่อยู่ภายใต้บังคับขององค์กรหรือหน่วยงานใด ๆ อันจะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสมตามภารกิจข้างต้น ดังจะเห็นได้จากการที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ นี้ได้กำหนดเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ได้มาจากการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไว้ในมาตรา ๑๒๐^{๑๐} ซึ่งบัญญัติแตกต่างจากกฎหมายเดิมในขณะที่เป็นคณะกรรมการ ป.ป.ป. โดย

^๙ มาตรา ๒๕ ห้ามมิให้ผู้ใดเปิดเผยข้อความ ข้อเท็จจริง หรือข้อมูลที่ได้มาเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่คณะกรรมการมอบหมาย หรือเป็นการกระทำตามหน้าที่ราชการ หรือเพื่อประโยชน์แก่การตรวจสอบหรือพิจารณา

ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

^๙ มาตรา ๓๐๑ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ได้สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งทำความเข้าใจเสนอต่อวุฒิสภามาตรา ๓๐๕

(๒) ได้สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งทำความเข้าใจส่งไปยังศาลฎีกา ตามมาตรา ๓๐๘

(๓) ได้สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายว่ผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม เพื่อดำเนินการต่อไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๔) ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๖ ตามบัญชีและเอกสารประกอบที่ได้ยื่นไว้

(๕) รายงานผลการตรวจสอบและผลการปฏิบัติหน้าที่พร้อมข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ทุกปี และนำรายงานนั้นออกพิมพ์เผยแพร่ต่อไป

(๖) ดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๔๖ และมาตรา ๒๖๕ มาใช้บังคับกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยอนุโลม

^{๑๐} มาตรา ๑๒๐ ผู้ใดเปิดเผยข้อความ ข้อเท็จจริง หรือข้อมูลที่ได้มาเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ โดยมีได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. และมีใช้เป็น

กำหนดว่า ห้ามมิให้ผู้ใดเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีลักษณะเป็นข้อความ ข้อเท็จจริง หรือข้อมูลที่ได้มาเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ เว้นแต่จะเปิดเผยได้ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายให้เปิดเผย และการเปิดเผยนั้นต้องเป็นกรณีกระทำการตามหน้าที่ราชการหรือเพื่อประโยชน์อื่นตามที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้เท่านั้น จึงเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้กำหนดให้อำนาจในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารก็ดี การมอบหมายให้ผู้ใดเปิดเผยก็ดี หากเป็นข้อมูลข่าวสารที่ได้มาจากการปฏิบัติหน้าที่แล้วย่อมเป็นอำนาจและดุลพินิจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เท่านั้น จากบทบัญญัตินี้ จึงเป็นการแสดงให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่จะให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นองค์กรพิเศษที่มีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ ดังนั้นการให้คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารมีอำนาจวินิจฉัยให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วว่าไม่ให้เปิดเผยจึงเป็นการขัดกับอำนาจอิสระของ ป.ป.ช. ตามบัญญัติมาตรา ๑๒๐ ดังกล่าว

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์
(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤษภาคม ๒๕๕๓

การกระทำตามหน้าที่ราชการ หรือเพื่อประโยชน์แก่การตรวจสอบหรือไต่สวนข้อเท็จจริง หรือเพื่อประโยชน์แก่ทางราชการหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ.